

Stichting Frontaal Podium

Jaarverslag 2022

Inhoud

1. Inleiding	3
2. Doelstellingen	3
Frontlinie van de letteren	4
Samenwerkingen	4
3. Activiteiten	4
4. Organisatie	6
Raad van Toezicht	6
Uitvoerende team	6
5. Ondernemerschap	7
6. Toelichting op de Jaarrekening 2022	8
7. Verslag Raad van Toezicht	10

Bijlage: Jaarrekening 2022

1. Inleiding

Trots en verheugd blik Frontaal terug naar 2022. Het was het jaar waarin de beperkingen rondom de pandemie in februari eindelijk verdwenen en waarin Frontaal nieuwe stappen heeft gezet als literaire organisatie met een landelijk bereik. De basis in Rotterdam werd verder verstevigd doormiddel van innovatieve samenwerkingen tijdens de terugkerende maandelijkse evenementen. Het gestelde doel van 10 maandelijkse evenementen in de thuisstad is bereikt en aan meer dan 50 unieke schrijvers en woordkunstenaars is dit jaar een podium gegeven.

Het grootste doel van Frontaal, namelijk om bekend, gedebuteerd en aanstormend talent tijdens energieke programma's aan elkaar en aan het publiek te verbinden, is ook dit jaar bijzonder goed geslaagd. Enkele hoogtepunten waren een ontmoeting tussen Joris Luyendijk en Dilara Bilgic, het optreden van Write Now!-winnaar Puck Füsers en uitverkochte edities met onder meer Tobi Lakmaker en Joost Oomen.

Ook landelijk zijn er bijzondere successen geboekt. In 2022 is Frontaal als programma in andere steden op locatie uitgenodigd en zijn er Frontaal On Tour tournees georganiseerd. Met programma's in onder meer Leiden en Nijmegen, op festivals als Explore The North en Parksessies, in diverse boekhandels en op het Rotterdamse Dag van het Literatuuronderwijs, is het opnieuw duidelijk dat Frontaal een waardevolle programmaformule heeft gecreëerd die naast binnen ook buiten Rotterdam opvalt en nodig is.

Mede dankzij het doorzettings- en improvisatievermogen van een gedreven team heeft Frontaal ook in 2022 als organisatie een groei kunnen maken die het voortbestaan van de verbindende literaire evenementen garandeert.

Uiteraard was ook dit jaar opnieuw een jaar van aanpassingen. Geambieerde projecten zoals een multidisciplinair samenwerkend Rotterdams festival en het lanceren van een eigen podcast, zijn door financiële tekorten opnieuw opgeschoven. Fondsen hebben positieve geluiden laten horen omtrent de ambities van Frontaal, maar geven tevens aan overvraagd te zijn en dat men simpelweg moet kiezen tussen diverse bijzondere projecten. Het op andere manieren genereren van inkomsten blijft een uitdaging, waar Frontaal doormiddel van een ANBI-status en samenwerkingen aan blijft werken.

Dankzij met name de structurele ondersteuning vanuit het Rotterdamse Cultuurplan, is Frontaal als organisatie in de basis gegroeid en in staat geweest om vanuit die veiligheid te innoveren. Dankzij de financiering van het Nederlands Letterenfonds en het Prins Bernhard Cultuurfonds konden de schrijvers tijdens Frontaal optreden zoals van tevoren werd beoogd.

Frontaal ziet de toekomst bijzonder positief tegemoet. De organisatie bestaat uit een hecht team dat met betrokken- en gedrevenheid de ontwikkelingen in het literaire veld nauwlettend volgt en deze tijdens de evenementen trots presenteert. De organisatie blijft zich tevens ontwikkelen. Zo zijn er stappen gemaakt in het HR-beleid en heeft Frontaal de stap gemaakt naar een Raad van Toezicht-model conform de groeiende lijn van de stichting. Naar verwachting zal Frontaal in 2023 eenzelfde groeiende lijn doormaken waarin de missie tot het verbinden van mensen en het aan de man brengen van taal en literatuur opnieuw een vurige vlucht zal nemen. Wij wensen u veel leesplezier met dit jaarverslag.

2. Doelstellingen

Frontaal programmeert maandelijks terugkerend hét literair podium van nu. Met speerpunten gericht op inclusiviteit, actualiteit en verbinding presenteert Frontaal maandelijks toonaangevende Literaire Superhelden en Grote Gasten samen in een programma. Deze schrijvers, in verschillende stadia van hun carrière, en vanuit diverse achtergronden, worden tijdens Frontaal bewust samengebracht. Op deze manier ontstaat er verbinding tussen hen, het publiek en het culturele klimaat van Nederland. Maatschappelijk betrokken en adaptief in de uitvoeringen, ziet Frontaal het als haar missie om auteurs, bezoekers en de actualiteit samen te brengen in spraakmakende evenementen.

Programma's en samenwerking

Het doel van Frontaal om de maandelijkse evenementen te organiseren, waarin schrijvers met elkaar worden verbonden, is behaald. In Rotterdam is het gestelde doel van 10 evenementen behaald, met evenementen in WORM en bijzondere samenwerkingen met de Dag van het Literatuuronderwijs, het Rotterdamse Boekenbal en Boekhandel Bosch&deJong!

Landelijk heeft Frontaal de ambities behaald om twee Frontaal On Tour tournees te organiseren, waarin Frontaal met een groep schrijvers langs o.a. Leeuwarden, Leiden en Haarlem reisde om in thuisstad Rotterdam als finaledag neer te strijken.

De doelstelling tijdens ieder evenement is om samenwerkingen aan te gaan met lokale en landelijke partners is eveneens behaald. Frontaal ervaart het zowel organisatorisch als persoonlijk van enorm belang dat partijen hun krachten bundelen en expertises samenbrengen om zodoende effectief manifestaties te kunnen neerzetten. Door nauw samen te werken met o.a. De Nieuwe Oost | Wintertuin en festival Explore The North kon er effectief worden ingezet op promo, samenstelling van programma's en logistieke vraagstukken zoals het verblijf van artiesten na afloop van late voorstellingen. Frontaal ziet zichzelf als een vooruitstrevende organisatie met een enorme passie voor literatuur en is daarom erg trots dat dit in 2022 zo goed is gelukt.

Frontaal programmeert divers en bovenal actueel. Alle deelnemers hebben nieuw werk om te presenteren, wat stimulerend werkt voor iedere betrokkene.

In de Benelux is Frontaal het enige podium dat met dit format op maandelijkse basis evenementen organiseert en dit is het afgelopen jaar onveranderd gebleven. Van Lize Spit en Midas Dekkers met hun nieuwste werken, tot de drie debutanten die door *De Volkskrant* werden uitgeroepen tot dé literair talenten van 2022 - en allemaal bij Frontaal te zien waren - Lisa Weeda, Sholeh Rezazadeh en Leonieke Baerwaldt. Frontaal presenteert maandelijks het vuur van de letteren anno nu, en doet dit met veel plezier!

Het afgelopen seizoen heeft Frontaal kunnen samenwerken met o.a. De Woordalliantie, Explore The North, De Nieuwe Oost | Wintertuin, Das Mag Uitgevers, Leeszaal Vreewijk, de KultuurKoerier, The Writer's Guide (tot the Galaxy), Write Now!, Books4Life, Leids Literair, Universiteit Leiden, Spraakuhloos, Uitgeverij Querido, WORM, Theater Rotterdam en MINT Art.

Doelgroepen

De kerndoelgroepen van Frontaal beslaan een studentenpubliek tussen 18 en 30 jaar en een grote groep volwassenen tussen de 30 en 40 jaar. De doelgroep van volwassenen boven de 40 en ouderen vanaf 55 jaar ziet Frontaal terugkerend terug. Omtrent kaartverkoop valt op dat deze vergeleken met voor de pandemie wisselend is. Waar er voorheen stevast een stabiel aantal bezoekers de programma's bezocht, bestond het aanwezige publiek in 2022 juist meer uit uitschieters. Programma's waren ruim van tevoren uitverkocht of werden juist minder goed bezocht vergeleken met voor de pandemie, wat in lijn is met de huidige staat van bezoekers in de cultuursector van Nederland. Opvallend, specifiek in Rotterdam, is dat vooral jonge schrijvers

waarmee de Frontaaldoelgroep zich verbonden voelt op veel publieksbelangstelling kunnen rekenen, alsmede schrijvers die in de mediabelangstelling staan. Frontaal zet hier op in tijdens toekomstige programma's.

Qua digitaal bereik is Frontaal door in te zetten op digitale promo sterk gegroeid. Op Instagram zijn er meer dan 500 volgers bijgekomen en de digitale evenementen worden met de activiteit van 100 tot 200 individuele volgers goed gevolgd, in lijn met de groei die vorig jaar werd geconstateerd.

Naast social media promoot Frontaal de evenementen via de maandelijkse nieuwsbrief, plaatsing op culturele agenda's en via promotie door partners en schrijvers. Frontaal is zeer content rondom de belangstelling van haar evenementen en manifestaties.

3. Activiteiten

In 2022 heeft Frontaal 10 live evenementen in Rotterdam georganiseerd en 6 in andere steden. De financiële tekorten zijn de reden dat Frontaal er dit jaar voor moest kiezen om een aantal keer in aangepast format een maandelijks terugkerend evenement te organiseren. 7 hiervan vonden plaats in WORM. De overige 3 prestaties vonden plaats tijdens de Dag van het Literatuuronderwijs in de Doelen, op het Rotterdamse Boekenbal in Arminius en tijdens Book Night in de Centrale Bibliotheek. Frontaal werd als gastprogramma op deze locaties uitgenodigd. Deze 3 programma's mocht Frontaal in samenspraak met de gemeente rekenen als prestaties. De bezoekersaantallen, zowel fysiek aanwezig als digitaal bekeken, zijn door deze aanpak goed gestegen.

Live evenementen

Frontaal heeft maandelijks live evenementen op locatie georganiseerd. Het grootste doel van Frontaal, namelijk om bekend, gedebuteerd en aanstormend talent tijdens energieke programma's aan elkaar en aan het publiek te verbinden, is ook dit jaar bijzonder goed geslaagd. Enkele hoogtepunten waren een ontmoeting tussen Joris Luyendijk en Dilara Bilgic, het optreden van Write Now!-winnaar Puck Füsers en uitverkochte edities met onder meer Tobi Lakmaker en Joost Oomen.

Ook landelijk zijn er bijzondere successen geboekt. In 2022 is Frontaal als programma in andere steden op locatie uitgenodigd en zijn er Frontaal On Tour tournees georganiseerd. Met programma's in onder meer Leiden en Nijmegen, op festivals als Explore The North en Parksessies, in diverse boekhandels en op het Rotterdamse Dag van het Literatuuronderwijs, is het opnieuw duidelijk dat Frontaal een waardevolle programmaformule heeft gecreëerd die naast binnen ook buiten Rotterdam opvalt en nodig is.

Mede dankzij het doorzettings- en improvisatievermogen van een gedreven team heeft Frontaal ook in 2022 als organisatie een groei kunnen maken die het voortbestaan van de verbindende literaire evenementen garandeert.

Digitale activiteiten

Naast de live evenementen organiseert Frontaal diverse digitale activiteiten. Deze bestaan uit de Frontaalschnabbel; een memorabele uitspraak doe een schrijver tijdens een Frontaaloptreden heeft uitgesproken op een visueel aantrekkelijke tegel, literaire updates en weetjes, content van partners, prijsvragen waarmee boeken te winnen zijn, live interviews met schrijvers, en de Frontaal Live Stories; voordrachten van schrijvers die op film zijn opgenomen. Het hele jaar door is de Frontaal-Instagram de pagina waar je moet zijn voor literaire ontwikkeling!

Overige activiteiten

Met alle activiteiten die digitaal worden uitgezonden bezit Frontaal een schat aan spraakmakende literaire content. Eind 2021 is daarom het idee op komen zetten om in het

nieuwe jaar een podcast te gaan lanceren. Door de ontwikkeling van de stichting is dit plan verder gevorderd, maar nog niet gelanceerd. Dit jaar is er een samenwerking aangegaan met een vertegenwoordiger van Storytel, dé oase van podcasts in Nederland. De opnames zijn gemonteerd, opgeschoond en de podcast wordt voorzien van teksten en diverse jingles. In 2023 gaat de podcast van start, waarin afleveringen niet alleen interessant zijn voor een literair publiek, maar specifiek voor luisteraars die interesse hebben in *mensen*. Schrijvers worden tijdens de podcast in ontmoeting gebracht met hun grote voorbeelden en gaan ter plaatse met hen in gesprek over een fascinatie die zij samen delen; queer in de literatuur, wat voor invloed heeft landschap, autisme en poëzie.

Daarnaast wordt 2023 hopelijk het jaar waarin Frontaal samen met partners het lang uitgestelde festival gaan organiseren; het Boekenweekfestival van Nederland.

4. Organisatie

Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht van stichting Frontaal Podium bestond in 2022 uit de volgende leden:

- Hilde Westerink: voorzitter
- Theodoor Stanislaus Joseph Coskun: penningmeester
- Frederike Bolwijn: secretaris

Nevenfuncties en profielen commissarissen:

- Hilde Westerink: Uitgever Vers Beton, Management, Rotterdams netwerk, Journalistiek, Marketing, Cultuursector van Rotterdam
- Theodoor Stanislaus Joseph Coskun: Vice-voorzitter gebiedscommissie Rotterdam Noord, Financieel, Rotterdamse bestuursnetwerk, Rotterdams netwerk, Politiek-bestuurlijk, Beleid
- Frederike Bolwijn: Docent bij The Writer's Guide (tot the Galaxy), Redacteur, Boekhandelaar, Netwerk van aanstormend schrijftalent, Literatuur, Letterenveld van Nederland

Taakverdeling

De drie commissarissen van Frontaal hebben hun vertrouwen omtrent de vaardigheden en professionaliteit van oprichter Robbert Meijntjes meermaals uitgesproken en vastgesteld in de notulen. Robbert voert zijn werkzaamheden daarom zelfstandig uit en rapporteert periodiek zijn voortgang aan het bestuur. Ook trekt hij aan de bel wanneer de expertise en bevoegdheden van de RvT nodig zijn, bijvoorbeeld met betrekking tot expertise rondom financiën en beleid. Conform de groei van stichting Frontaal Podium is het bestuur in 2022 overgestapt naar het Raad van Toezicht-model omdat het bestuur in deze rol al functioneerde.

De Raad van Toezicht komt minimaal vier keer per kalenderjaar samen. De lijntjes zijn kort. De commissarissen worden ook buiten de gezamenlijke overlegmomenten op de hoogte houden en gecontacteerd wanneer er binnen de organisatie zijn. De sfeer onderling kan omschreven worden als informeel doch strak in de planning. De Raad van Toezicht vervult hun rol zonder financiële vergoedingen.

Uitvoerende team

Het uitvoerende team van stichting Frontaal Podium bestond in 2022 uit de volgende leden:

- Robbert Meijntjes
- Robin Hendriks

- Neeke Scheers
- Femke van de Griendt (zwangerschapsvervanging van Neeke Scheers)

Taakverdeling

Robbert Meijntjes vervult de rol van zakelijk leider. Hij draagt het leeuwendeel van de organisatie en programmering. Hij onderhoudt het contact met alle betrokken partijen, beheert het projectmanagement, controleert alle uitgaande berichten en bewaakt de voortgang van de stichting en haar evenementen. Tijdens de evenementen verzorgt hij de presentatie en interviews, verblijft hij bij de artiesten in de artiestenruimte en is hij het gezicht van Frontaal.

Robin Hendriks vervult de rol van marketingcontentmanager. Zij ontwerpt de digitale tools van Frontaal en stelt de digitale content zoals social media en nieuwsbrieven op. Tijdens de evenementen coördineert zij mede de vrijwilligers en de locatie omtrent facilitaire behoeften, vangt artiesten op, bouwt het podium op en is verantwoordelijk voor een bruikbaar podium. De definitieve programmering wordt onderling overlegd.

Neeke Scheers vervult de rol van producent. Zij coördineert de evenementen en leidt de communicatie met de locatie, vrijwilligers en betrokkenen om de Frontaalevenementen zo soepel mogelijk te laten verlopen. In 2022 heeft Femke van de Griendt deze rol op zich genomen in verband met zwangerschap van Neeke Scheers.

Boekhouding

De boekhouding is in 2022 verzorgd door Force Finance. Zij creëren financiële overzichten en bewaken de financiële boekhouding van stichting Frontaal Podium. Het assurance rapport is opgesteld door Berghout+MAS.

Grafisch

Robin Hendriks verzorgt de kenmerkende grafische identiteit van stichting Frontaal Podium. Fotograven Eva Captures, Linde Dorenbos en TedVA Photography verzorgden de fotografie. Bewegend beeld werd vastgelegd door MINT Art en Eva Captures.

5. Ondernemerschap

Frontaal heeft met het innoveren ook op het gebied van ondernemerschap nieuwe stappen gemaakt.

Raad van Toezicht en ANBI-status

Frontaal groeit als stichting en het bestuur heeft vertrouwen in haar beleidsvoering. Parallel aan deze groei en de wens om de sneller in te kunnen springen op administratieve taken is Frontaal overgestapt naar een Raad van Toezicht-model. Daarnaast werkt toe naar een ANBI-status, zodat zij o.a. een erkend keurmerk ontvangt en giften mag aannemen.

Frontaal podcast

In lanceert Frontaal de Frontaal Podcast! Een laagdrempelige podcast rondom taal en verbinding maken tussen mensen, die bestaat uit korte afleveringen waarin aanstormende schrijvers in gesprek gaan met hun helden over het-boek-ontstijgende en vaak maatschappelijk geëngageerde onderwerpen en fascinaties.

Audiocreaties zijn aan een stevige opmars bezig. De podcast is een sector op zich geworden, waarvan de populariteit almaar groeit. Bijna de helft van alle Nederlanders boven de 16 (49%) luistert wel eens naar een podcast. Dit komt neer op 6,9 miljoen luisteraars. Een half jaar geleden was dit nog 6,4 miljoen. Podcasts zijn hip.

De kenmerkende formule van Frontaal vertaalt zich naar hapklaar audio-formaat. Een podcast-uitzending heeft een lange termijnwaarde waarmee artiesten een permanent podium ontvangen. Hierin verzamelt Frontaal nieuwe en bestaande content. Van interviews met schrijvers, tot fragmenten van live-evenementen, tot schrijvers die live in gesprek gaan met hun helden die iets met taal doen, maar zelf niet perse schrijver hoeven te zijn. Frontaal creëert en bezit een schat aan content die uitermate geschikt zijn voor een podcast. In 2022 zijn verdere stappen genomen naar het lanceren van dit nieuwe kanaal!

Nieuwe steden en gastprogrammering

Frontaal is dit jaar verder gegroeid begonnen met de uitbreiding buiten thuishaven Rotterdam. De oorsprong hierin ligt in de kneedbare formule, de vraag van buiten Rotterdam om Frontaal ook elders te organiseren, en omdat Frontaal een meerwaarde is in het huidige literaire landschap. Er is in de Benelux geen ander podium dat op maandelijkse basis de formule van Frontaal presenteert. Bovendien heeft Frontaal de expertise, de drive en de passie om dit te realiseren.

In 2022 zijn er twee tournees georganiseerd alsmede een boekhandelstournee in samenwerking met uitgeverij Atlas Contact. Met een vaste groep schrijvers, die bestaat uit lokaal en landelijk schrijftalent, reisde Frontaal onder meer langs Leiden en Nijmegen om thuis te komen in Rotterdam als finalestad. Zodoende, met alle marketing en aandacht eromheen, niet in de minste zin vanuit samenwerkingspartners, trekt Rotterdam hiermee de landelijke aandacht van de letterensector naar zich toe. Dat deze aanpak werkt is onlangs bewezen: op het moment van schrijven is Frontaal door CPNB en Das Mag benaderd om in 2023 het nationale Boekenweekfestival van Nederland te gaan organiseren, *in Rotterdam!* Frontaal kan zich geen betere manier wensen om het nieuwe jaar in te gaan!

Team

Met de blik op de Code Governance Cultuur en Fair Pay werkt Frontaal met een passende vergoeding en verantwoording voor de gages van de teamleden. Frontaal is uitgekomen op dienstverbanden via zzp modelovereenkomsten en een uurtarief van € 35,- per uur. De ambitie om medewerkers in dienst te laten treden blijft een doel om naartoe te werken, maar is met de huidige financiële middelen niet haalbaar.

In 2023 wenst Frontaal het team te versterken met een co-programmeur, vrijwilligerscoördinator en quizpresentator.

6. Toelichting op de Jaarrekening 2022

Stichting Frontaal Podium heeft het jaar 2022 negatief afgesloten met een bedrag van -€ 7043,-. Het Rotterdamse Cultuurplan biedt Frontaal een solide financieel fundament dat wordt aangevuld met publieksinkomsten en aanvullende projectsubsidies. Beide aanvullende posten vielen dit jaar onverwacht bescheiden uit.

De bezoekersaantallen waar Frontaal per voorstelling pre-covid op kon rekenen bestond in 2022 uit uitschieters die zowel naar boven als naar beneden piekten. Voorstellingen die dik waren uitverkocht stonden tegenover edities waarin het aantal bezoekers teleurstellend was. Doordat Frontaal heeft ingespeeld op gastprogrammering tijdens externe evenementen zoals de Dag van het Literatuuronderwijs en het Rotterdamse Boekenbal valt het aantal bezoekers alsnog hoger uit, maar blijven de publieksinkomsten tegelijk ondermaats.

Het weer kunnen starten van evenementen komt vooral bij projectsubsidiefondsen hard aan. Ineens kan en mag het organiseren weer, waardoor tientallen organisatoren tegelijk aanvragen bij een heel beperkt aantal beschikbare fondsen.

Frontaal heeft bij deze fondsen navraag gedaan waarom onze aanvragen niet zijn gehonoreerd en het antwoord was stevast hetzelfde: men is totaal overvraagd. Er is eenvoudigweg te weinig geld beschikbaar om alle projecten te ondersteunen die een aanvraag indienen. Diverse fondsen hebben Frontaal daarom niet kunnen financieren.

Frontaal zag halverwege het jaar dit knelpunt aankomen en heeft hierop een overlegmoment met de gemeente aangevraagd. Hier kwam uit voort dat Frontaal de optredens op onder meer het Rotterdamse Boekenbal en de Dag van het Literatuuronderwijs mocht rekenen als prestaties. Zodoende kon er worden bespaard op eigen kosten. Publieksinkomsten bleven hierdoor wel uit.

Projectsubsidiefondsen komen na een eerste indicatie vaak pas maanden later, soms pas een kwartaal later, met een definitief besluit van toekenning of afwijzing omtrent een ingediende aanvraag. Het evenementenseizoen is dan vaak al van start. Frontaal schrijft de aanvragen gedegen en heeft in het verleden zelden met een afwijzing te maken gehad. De afwijzingen die dit jaar volgden kwamen tijdens het evenementenseizoen dus als een nare verrassing.

Om soortgelijke tekorten volgend jaar te voorkomen is Frontaal in de herfst van 2022 tijdig gestart met het persoonlijk spreken met fondsen, om zodoende helder in kaart te brengen hoe een aanvraag bij hen de grootste slagingskans heeft, en reeds begonnen met haar aanvragen tijdig in te dienen. Door een langere voorbereidingsperiode worden risico's beperkt.

De jaarrekening en het jaarverslag zijn in april 2023 vastgesteld door de Raad van Toezicht.

Toekomst

2023 belooft het kroonstuk voor Frontaal tot nu te worden. Frontaal is door CPNB en Das Mag gevraagd om in 2023 het nationale Boekenweekfestival in Rotterdam te organiseren; een weeklang literaire evenementen in Rotterdam tijdens de Boekenweek! Een enorme eer, waarmee Rotterdam tijdens de Boekenweek als de literaire stad van Nederland en België wordt neergezet.

In samenwerking met lokale en landelijke partners worden er een week lang workshops, lezingen en optredens georganiseerd. Door deze samenwerkingen ontstaat er meer draagvlak binnen het culturele veld van Rotterdam en rondom de kosten en het uitvoeren van manifestaties.

In overleg met de Gemeente Rotterdam levert Frontaal tijdens dit Boekenweekfestival prestaties in als onderdeel van het Cultuurplan.

Nadere toelichting jaarrekening

Vooruitontvangen bedragen: Dit bedrag bestaat uit toegekende gelden voor een gepland festival dat door de covidmaatregelen geen doorgang kon vinden. In overleg met het betreffende fonds

wordt dit bedrag apart gehouden en in het volgende kalenderjaar gespendeerd aan het Boekenweekfestival.

7. Verslag Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht kijkt positief terug op 2022 en de stappen die Stichting Frontaal Podium heeft genomen om toekomstige groei zo goed mogelijk te laten verlopen.

In 2022 heeft Frontaal de stap naar landelijk gemaakt, door middel van het organiseren van landelijke tournees, maar ook door het aanscherpen en verstevigen van een netwerk. Mede door deze sociale investering en door het harde werk van de organisatie, heeft Frontaal aan het aantal gestelde evenementen voldaan en Rotterdam als letterenstad verder op de kaart gezet door partners als Atlas Contact, Wintertuin en Explore The North in samenwerkingsverband naar de stad toe te trekken.

Terugblikkend op 2022, een jaar waarin dus veel landelijke stappen zijn genomen in het netwerk van Frontaal, kijkt het de RvT naar hoe dit netwerk in de toekomst vergroot en vooral verstevigd kan worden. Van belang is dat de organisatie niet enkel op het gebied van kennis en artiesten-rolodex kan groeien, maar op het gebied van financiële draagkracht.

Op dit moment heeft Frontaal namelijk een financieel tekort, dat veroorzaakt is door een overvraging van projectsubsidie-fondsen. Sinds het opheffen van de Covid-maatregelen, hebben culturele instellingen massaal subsidieaanvragen verstuurd, ook binnen de letterensector. Dit heeft als gevolg dat elk subsidiefonds overvraagd is geraakt en Frontaal niet geslaagd is om genoeg inkomen te genereren voor de gemaakte plannen in 2022. De gesprekken rondom deze inkomsten zijn nog steeds gaande, en er wordt onderzocht hoe deze subsidieaanvragen in de toekomst een hogere kans van slagen zullen hebben.

De organisatie is om deze reden waakzaam omtrent de plannen in 2023, met als doel om de evenementen die op stapel liggen zo goed en duurzaam door te laten gaan, zonder een groter tekort te creëren. Een manier om dit te bereiken is door samenwerkingen aan te gaan met andere literaire en culturele organisaties in het land, om zo wel een podium te creëren voor nieuw en gevestigd talent, zonder de organisatie in de vingers te snijden.

Naast de waakzame blik rondom uitgaven, een onderzoek naar hoe de subsidieaanvragen een grotere inkomst kunnen genereren en de samenwerkingen die op stapel staan, kijkt Frontaal ook naar een mogelijk andere inkomstenbron, namelijk het opzetten van een donatiesysteem via waar donateurs, afkomstig uit het trouwe publiek van Frontaal, een bijdrage kunnen leveren aan het voortbestaan van het podium. In 2023 hoopt het bestuur Frontaal te helpen met het opzetten en uitvoeren van dit plan, dat hopelijk een verstevigd fundament kan bieden aan Frontaal als organisatie.

Omtrent de toekomst kijkt de RvT positief vooruit naar het Boekenweekfestival dat zal plaatsvinden in maart 2023. Dat Frontaal het nationale Boekenweekfestival van Nederland én België zal gaan organiseren is een enorme prestatie en een toonbeeld van het belang van Frontaal als Rotterdamse cultuurinstelling. De doelstellingen, opzet en financiële verantwoording van dit project zijn gedegen en veelbelovend.

De Raad van Toezicht van stichting Frontaal Podium bestond in 2022 uit de commissarissen Theodoor Stanislaus Joseph Coskun, Hilde Westerink en Frederike Maria Bolwijn. Robbert Meijntjes verzorgde de functie van directeur-bestuurder. Vergaderingen vonden plaats op kwartaalbasis. De belangrijkste agendapunten bestonden uit het bespreken en goedkeuren van de financiën en de jaarrekening, de stand van zaken rondom evenementen en samenwerkingen, en het aanstellen van Hilde Westerink als vertrouwenspersoon binnen de stichting.

Stichting Frontaal

Jaarrekening 2022

Stichting Frontaal
Jaarrekening 2022

inhoud

	pagina
Samenstellingsverklaring	3
Balans	4
Functionele exploitatie rekening	6
Toelichting balans	7
Toelichting functionele Exploitatie rekening	9
Grondslagen	12

Stichting Frontaal
Jaarrekening 2022

Samenstellingsverklaring:

Rotterdam, 21-05-2023

Aan: Stichting Frontaal

Opdracht:

Ten behoeve van de stichting hebben wij de in dit rapport opgenomen jaarrekening samengesteld aan de hand van de door de directie verstrekte gegevens.

De verantwoordelijkheid voor de juistheid en de volledigheid van de gegevens berust bij de directie.

Onze verantwoordelijkheid is het, op basis van de verstrekte gegevens, samenstellen van de jaarrekening.

Werkzaamheden

Onze werkzaamheden bestonden uit het voeren van de boekhouding en het adviseren van de stichting

Op basis van de door ons gevoerde boekhouding is de jaarrekening samengesteld in overeenstemming met algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving en in overeenstemming met de wettelijke bepalingen inzake de jaarrekening zoals opgenomen in Titel 9 Burgerlijk Wetboek 2.

De aard en de omvang van onze werkzaamheden brengen met zich mee dat zij niet kunnen resulteren in zekerheid omtrent de betrouwbaarheid van de jaarrekening die aan een accountantsverklaring of beoordelingsverklaring kan worden ontleend.

Tot het geven van nadere toelichting zijn we graag bereid,

Met vriendelijke groet,

Coöperatie Force Finance Administratie en Belastingen
Hudsonstraat 19b, 3025 CB Rotterdam.

Meta de Mol van Otterloo

Stichting Frontaal
Jaarrekening 2022

de balans per 31 december 2022

ACTIVA	2022	2021
Vaste activa (1)		
Materiële vaste activa	€ 674	€ 906
<i>totaal vaste activa</i>	<u>€ 674</u>	<u>€ 906</u>
Vorderingen (2)		
Debiteuren	€ -	€ -
Overige vorderingen en overlopende activa	€ 5.000	€ 9.400
<i>Totaal vorderingen</i>	<u>€ 5.000</u>	<u>€ 9.400</u>
Liquide middelen (3)		
Bank	€ 27.900	€ 26.607
<i>totaal liquide middelen</i>	<u>€ 27.900</u>	<u>€ 26.607</u>
De liquide middelen zijn vrij opeisbaar.		
totalen	€ 33.573	€ 36.914

Stichting Frontaal
Jaarrekening 2022

de balans per 31 december 2022

PASSIVA	2022	2021
Eigen vermogen (4)		
Algemene reserve	€ (7.043)	€ 370
Kortlopende schulden (6)		
Crediteuren	€ 2.399	€ 705
Omzetbelasting	€ 689	€ 689
Overige schulden en overlopende passiva	€ 37.528	€ 27.218
<i>totaal kortlopende schulden</i>	<u>€ 40.616</u>	<u>€ 28.612</u>
 totalen	 € 33.573	 € 28.982

Stichting Frontaal
Jaarrekening 2022

Functionele exploitatierekening

HERZIEN

	begroting		HERZIEN	
	2022	jaarplan 2022	2021	
BATEN				
<u>A. Eigen inkomsten</u>				
Directe inkomsten :				
A.1 Publieksinkomsten	€ 4.557	€ 2.500	€ -	
A.2 Sponsoring en overige bijdragen	€ -	€ 500	€ -	
A.3 Overige directe inkomsten	€ 1.136	€ -	€ 376	
A.5 Overige bijdrage uit private middelen	€ 5.000	€ 9.000	€ -	
A Totaal eigen inkomsten	€ 10.693	€ 12.000	€ 376	
<u>B. Subsidies</u>				
B.3 Subsidie gemeente Rotterdam in het kader van het Cultuurplan	€ 51.900	€ 50.000	€ 50.900	
B.5 Overige subsidies uit publieke middelen	€ 13.000	€ 11.000	€ 29.400	
B Totaal Subsidies	€ 64.900	€ 61.000	€ 80.300	
Som der baten (A+B)	€ 75.593	€ 73.000	€ 80.676	
LASTEN				
<u>C. Beheerslasten</u>				
C.1 Beheerslasten personeel	€ 4.598	€ 4.000	€ 4.296	
C.2 Beheerslasten materieel	€ 12.621	€ 7.000	€ 7.384	
C Totaal beheerslasten	€ 17.219	€ 11.000	€ 11.679	
<u>D. Activiteitenlasten</u>				
D.1 Activiteitenlasten personeel	€ 51.652	€ 39.000	€ 41.022	
D.2 Activiteitenlasten Materieel	€ 25.483	€ 23.000	€ 24.787	
D Totaal activiteitenlasten	€ 77.135	€ 62.000	€ 65.810	
Som der lasten (C+D)	€ 94.355	€ 73.000	€ 77.489	
Saldo rentebaten en -lasten	€ -	€ -	€ -	
Saldo uit gewone bedrijfsvoering	€ -18.762	€ -	€ 3.187	
Saldo buitengewone baten en lasten	€ -	€ -	€ -	
Exploitatiesaldo	€ -18.762	€ -	€ 3.187	
Resultaatbestemming				
Algemene reserve	€ -	€ -	€ 3.187	
Bestemmingsreserve	€ -	€ -	€ -	
Mutatie eigen vermogen	€ -	€ -	€ 3.187	

Stichting Frontaal
Jaarrekening 2022

Toelichting balans

ACTIVA

1. Materiele vaste activa

Het verloop van de materiele vaste activa kan als volgt worden weergegeven:

Inventaris

Cumulatieve aanschafwaarde per 1 januari 2022	€	1.292
Investerings 2022	€	-
Desinvesteringen 2022	€	-
Cumulatieve aanschafwaarde per 31 december 2022	€	<u>1.292</u>
Cumulatieve afschrijvingen per 1 januari 2022	€	386
Afschrijvingen 2022	€	232
Desinvesteringen 2022	€	-
Cumulatieve afschrijvingen per 31 december 2022	€	<u>618</u>
Boekwaarde per 31 december 2020	€	<u>906</u>
Boekwaarde per 31 december 2022	€	<u>674</u>

2. Vorderingen

	2022	2021
<u>Debiteuren</u>		
Saldo Conform subadministratie debiteuren	€ -	€ -
<u>Overige vorderingen en overlopende activa</u>		
Nog te ontvangen subsidies	€ 5.000	€ 9.400

3. Liquide middelen

De aanwezige gelden per 31 december bestaan uit:

Bankrekening	€ 27.900	€ 26.607
BALANSTOTAAL	€ 33.573	€ 36.914

PASSIVA

4. Eigen vermogen

	2022	2021
Algemene reserve	€ 7.043-	€ 11.719

Verloopstaat Eigen Vermogen

Algemene reserve begin boekjaar	€ 11.719	€ 8.532
Exploitatiesaldo	€ -18.762	€ 3.187
Algemene reserve einde boekjaar	€ 7.043-	€ 11.719

6. Kortlopende schulden

Schulden aan leveranciers

Saldo conform subadministratie crediteuren	€ 2.399	€ 705
--	---------	-------

Overige schulden en overlopende passiva

Omzetbelasting	€ 689	€ 689
Te verwachten kosten	€ 4.378	€ 6.800
Vooruitontvangen Subsidies	€ 33.150	€ 17.000

BALANSTOTAAL

	€ 33.573	€ 36.914
--	----------	----------

controle	€ -	€ 0
----------	-----	-----

Stichting Frontaal
Jaarrekening 2022

Toelichting functionele exploitatierekening

	2022		begroting jaarplan 2022		2021 HERZIEN
BATEN					
A. Eigen inkomsten					
Directe inkomsten:					
A.1 Publieksinkomsten (specificatie)					
Vrijwillige bijdrage entree	€	4.557	€	2.500	€ -
A.2 Sponsorinkomsten					
Advisering/Sponsoring	€	-	€	500	€ -
A.3 Overige directe inkomsten (specificatie)					
Donaties	€	1.136	€	-	€ 376
A.5 Overige bijdragen uit private middelen (specificatie)					
Prins Bernhard Cultuurfonds	€	5.000	€	5.000	€ -
LIRA Fonds	€	-	€	4.000	€ 9.400
Totaal eigen inkomsten: (A)	€	10.693	€	12.000	€ 9.776
B. Subsidies					
B.3 Subsidie gemeente Rotterdam in het kader van het Cultuurplan	€	51.900	€	50.000	€ 50.900
B.5 Overige subsidies uit publieke middelen					
Gemeente Leiden	€	2.000	€	-	€ -
Nederlands Letterenfonds	€	11.000	€	11.000	€ 20.000
Totaal Subsidies: (B)	€	64.900	€	61.000	€ 70.900
Som der baten (A + B)	€	75.593	€	73.000	€ 80.676

LASTEN

C. Beheerslasten

C.1 Beheerslasten personeel

Zakelijk leider	€	-	€	-	€	-
Marketing en communicatie	€	4.598	€	-	€	4.296

Totaal Beheerslasten personeel

€	4.598	€	4.000	€	4.296
---	-------	---	-------	---	-------

C.2 Beheerslasten materieel

Representatiekosten	€	2.603	€	-	€	2.027
Kantoorbeh. en drukwerk	€	1.406	€	-	€	959
Overlegkosten: reis & eten/drinken	€	2.995	€	-	€	1.752
Afschrijvingskosten	€	233	€	-	€	233
Bankkosten	€	265	€	-	€	175
Algemene publiciteitskosten	€	-	€	-	€	-
Administratiekosten en accountant	€	5.120	€	-	€	2.238

Totaal Beheerslasten materieel

€	12.621	€	7.000	€	7.384
---	--------	---	-------	---	-------

Totaal beheerslasten (C)

€	17.219	€	11.000	€	11.679
---	--------	---	--------	---	--------

D. Activiteitenlasten

D.1 Activiteitenlasten personeel

Honorarium grote gast	€	5.707	€	-	€	7.226
Honorarium Literaire Superheld: gedebuteerd auteur	€	8.052	€	-	€	6.584
Hon. Literaire Superheld:aanstormende auteurs	€	10.027	€	-	€	3.296
Productie	€	27.865	€	-	€	23.917

Totaal Activiteitenlasten personeel	€	51.652	€	39.000	€	41.022
--	----------	---------------	----------	---------------	----------	---------------

D.2 Activiteitenlasten materieel

Reiskosten auteurs	€	1.507	€	-	€	1.006
Digitale kanalen	€	15.238	€	-	€	13.619
Grafische vastlegging	€	4.199	€	-	€	2.568
Verspreiding drukwerk	€	3.700	€	-	€	4.329
Faciliteitskosten	€	840	€	-	€	3.266

Totaal Activiteitenlasten Materieel	€	25.483	€	23.000	€	24.787
--	----------	---------------	----------	---------------	----------	---------------

Totaal Activiteitenlasten (D)	€	77.135	€	62.000	€	65.810
--------------------------------------	----------	---------------	----------	---------------	----------	---------------

Som der lasten (C + D)	€	94.355	€	73.000	€	77.489
-------------------------------	----------	---------------	----------	---------------	----------	---------------

Saldo uit gewone bedrijfsvoering	€	-18.762	€	-	€	-230
---	----------	----------------	----------	----------	----------	-------------

Grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 boek 2 BW en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving voor organisaties zonder winststreven, uitgegeven door de Raad voor de Jaarverslaggeving. De waarderingsgrondslagen zijn gebaseerd op de historische kosten en kostprijzen.

Grondslagen voor waardering van activa en passiva

Algemeen

Activa en passiva worden in het algemeen gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs, onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de geschatte economische levensduur, rekening houdend met een eventuele restwaarde.

Materiële vaste activa aangeschaft gedurende het boekjaar worden naar tijdsgelang afgeschreven.

Vorderingen, schulden, overlopende activa en passiva

De vorderingen, liquide middelen, schulden en overlopende activa en passiva zijn opgenomen tegen nominale waarde. Een voorziening wordt getroffen op de vorderingen op grond van verwachte oninbaarheid, gebaseerd op een individuele beoordeling van de vorderingen.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en depositio's met een looptijd korter dan twaalf maanden.

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties en de kosten en andere lasten over het jaar.

De resultaten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd.

Verliezen worden verantwoord in het jaar waarin zij voorzienbaar zijn.

Opbrengsten en bijdragen

Opbrengsten (uit de levering van diensten) geschieden naar rato van de geleverde prestaties, gebaseerd op de verrichte diensten tot aan de balansdatum in verhouding tot de in totaal te verrichten diensten.

Subsidies, niet zijnde investeringssubsidies, worden in het resultaat verantwoord zodra het waarschijnlijk is dat de desbetreffende subsidies zullen worden ontvangen en voorzover de daarmee samenhangende bestedingen zijn verricht.

Lasten

De lasten worden bepaald op historische basis en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben. Lonen, salarissen en sociale lasten en pensioenen worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de exploitatierekening voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers.

Materiële vaste activa worden vanaf het moment van ingebruikneming afgeschreven over de verwachte levensduur van het actief.

Rentebaten en -lasten

Rentebaten en -lasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de betreffende activa en passiva.

Vergelijkende cijfers

De gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van vorig jaar. Wel is de rubricering van de vergelijkende cijfers aangepast omdat de indeling van de jaarrekening gewijzigd is in verband met de structurele subsidie van Gemeente Rotterdam vanaf 2021.

Bestuursverklaring

Het bestuur van Stichting Frontaal te Rotterdam verklaart hierbij de jaarrekening over het boekjaar 2022 te hebben vastgesteld en goedgekeurd.

Rotterdam,

Het Bestuur:

Voorzitter:

Penningmeester:

Secretaris:

Lid: